

**CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
RHONDDA CYNON TAF
COUNTY BOROUGH COUNCIL**

GWŶS I GYFARFOD PWYLLGOR

C Hanagan
Cyfarwyddwr Materion Cyfathrebu a Phennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau
Llywodraethol
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Y Pafiliynau Parc Hen Lofa'r Cambrian
Cwm Clydach, CF40 2XX

Dolen gyswllt: Julia Nicholls - Gwasanaethau Democrataidd (01443 424098)

DYMA WŶS I CHI i gyfarfod rhithwir o **GYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF** sydd i'w gynnal ar **DYDD MERCHER, 30AIN MEHEFIN, 2021** am **5.00 PM.**

AMSER	EITEM	TUDALEN(N AU)
5 Munudau	ITEM 1. DATGANIADAU O FUDDIANT Derbyn datganiadau o fuddiannau personol gan Aelodau yn unol â'r Cod Ymddygiad. <ol style="list-style-type: none">1. Mae gofyn i Aelodau ddatgan rhif a phwnc yr agenda y mae eu buddiant yn ymwneud ag e a mynegi natur y buddiant personol hwnnw; a2. Lle bo Aelodau'n ymneilltuo o'r cyfarfod o ganlyniad i ddatgelu buddiant personol sy'n rhagfarnu, rhaid iddyn nhw roi gwybod i'r Cadeirydd pan fyddan nhw'n gadael.	
	ITEM 2. TEYRNGEDAU I'R CYNGHORYDD CLAYTON WILLIS Rhoi cyfle i Aelodau dalu teyrnged i'r diweddar Gyngorydd Clayton Willis.	
10 Munudau	ITEM 3. CYHOEDDIADAU	
5 Munudau	ITEM 4. COFNODION Cadarnhau cofnodion o gyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar y dyddiadau canlynol yn rhai cywir:	5 - 46

	<ol style="list-style-type: none"> 1. 10 Mawrth 2021 2. 26 Mai 2021 (Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Cyngor) 3. 26 Mai 2021 (Cyfarfod arbennig o'r Cyngor) 	
LLYWODRAETHU AGORED:		
10 Munudau	ITEM 5. DATGANIADAU Yn unol â Rheol 2 o Weithdrefn Llywodraethu Agored Cyfarfodydd y Cyngor, derbyn datganiadau gan Arweinydd y Cyngor a/neu Gynghorwyr sy'n Aelodau Portffolio o'r Cabinet:	
20 Munudau	ITEM 6. CWESTIYNAU GAN YR AELODAU Derbyn cwestiynau'r Aelodau yn unol â Rheol 9.2 o Weithdrefn y Cyngor. (Nodwch: Caniateir hyd at 20 munud ar gyfer cwestiynau.)	47 - 52
ADRODDIADAU'R SWYDDOGION		
10 Munudau	ITEM 7. RHAGLEN WAITH Y CYNGOR: BLWYDDYN Y CYNGOR 2021–2022 Derbyn adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democratiaidd a Chyfathrebu mewn perthynas â drafft o raglen waith y Cyngor ar gyfer Blwyddyn y Cyngor 2021/22.	53 - 68
30 Munudau	ITEM 8. AROLWG O'R TREFNIADAU ETHOLIADOL AR GYFER BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF GAN GOMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU A GWEINIDOGION CYMRU Rhoi cyfle i Aelodau drafod penderfyniad Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol mewn perthynas ag argymhellion Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru, fel sydd wedi'u nodi yn y datganiad ysgrifenedig a gafodd ei gyflwyno yn y Senedd ar 24 Mehefin 2021. https://cfdl.llyw.cymru/adolygiadau/03-20/argymhellion-terfynol-ar-gyfer-rhondda-cynon-taf?_ga=2.67082222.1798018046.1624542137-679815226.1615907094	69 - 178
15 Munudau	ITEM 9. GWELLIANAU O RAN MYNEDIAD AC YMGYSYLLTU MEWN PERTHYNAS Â DEMOCRATIAETH Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democratiaidd a Chyfathrebu.	179 - 192

<p>10 Munudau</p>	<p>ITEM 10. PENDERFYNIADAU GWEITHREDOL BRYS</p> <p>Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democritaidd a Chyfathrebu.</p>	<p>193 - 198</p>
<p>45 Munudau</p>	<p>ITEM 11. RHYBUDDION O GYNIGION</p> <p>A. Trafod y Rhybudd o Gynnig canlynol yn enwau Cyngorwyr y Fwrdeistref Sirol M Powell, L Walker, W Owen, K Jones, W Jones a P Howe:</p> <p>"Mae'r Cyngor yma'n cydnabod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod achosion parhaus o ollwng sbwriel yn cael effaith niweidiol ar gymunedau yn Rhondda Cynon Taf. Mae'n gwneud yr ardal yn anneniadol i ymwelwyr ac nid yw'n ennyn unrhyw falchder ymhlith y bobl sy'n byw yn yr ardal. • yr angen i addysgu pobl er mwyn newid eu harferion os ydyn ni am lwyddo i lanhau ein hardaloedd lleol ac er mwyn gwneud hynny mae angen slogan ymgyrchu arnom ni i ddal sylw pobl. <p>Mae'r Cyngor yma'n nodi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • llwyddiant ymgyrchoedd fel yr ymgyrch 'Check Your Balls' i hyrwyddo ymwybyddiaeth o ganser y ceilliau. • ymgyrchoedd ardaloedd eraill, e.e. Abertawe https://www.abertawe.gov.uk/article/59212/Peidiwch-a-thaflu-sbwriel-dros-benwythnos-gwyl-y-banc • y bu nifer o ymgyrchoedd yn cynnwys 'Don't be a Tosser' ledled y DU i annog pobl i beidio â thaflu sbwriel ers i'r Cyngor yma glywed y syniad a'i wrthod <u>yn 2009</u>. • bod pethau wedi newid cryn dipyn yn ystod y 12 mlynedd ddiwethaf, ac mae geiriau a fu unwaith yn annerbyniol bellach yn cael eu hystyried yn wahanol. <p>Mae'r Cyngor hwn, felly, yn penderfynu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gofyn i'r Cabinet a swyddogion perthnasol roi ystyriaeth lawn i gyflwyno ymgyrch 'Don't Be a Tosser' er mwyn annog pobl i beidio â thaflu sbwriel. <p style="text-align: center;">*****</p> <p>B. Rhybudd o Gynnig sydd wedi'i gyflwyno yn enwau Cyngorwyr y Fwrdeistref Sirol: G. Cople, R. Williams, L. M. Adams, D. R. Bevan, H. Boggis, J. Bonetto, S. Bradwick, J. Brencher, A. Calvert, A. Crimmings, A. Davies-Jones, L. De- Vet, J. Edwards, J. Elliott, S. Evans, G. Jones, M. Fidler Jones, M. Forey, A. Fox, E. George, M. Griffiths, J. Harries, G. Holmes, G. Hopkins, R. Lewis, W. Lewis, C. Leyshon, A. Morgan, S. Morgans, M. A. Norris, D. Owen-Jones, S. Pickering, S. Powell, S. Rees, A. Roberts, J. Rosser, G. Stacey, M. Tegg, G. Thomas, W. Treeby,</p>	

R. K. Turner, M. Webber, D. Williams, T. Williams a R. Yeo

Ar Ebrill 29 2021, cyhoeddodd y Pwyllgor Dethol Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (BEIS) ei adroddiad ar Gynllun Pensiwn y Glowyr. Roedd yr adroddiad yn archwilio anghyfiawnder hanesyddol glowyr yn cael eu hamddifadu o'u hawliau pensiwn haeddiannol.

Fel y bydd yr Aelodau'n cofio, cefnogodd y Cyngor yma Rybudd o Gynnig yn cefnogi Ymgyrch Cyfiawnder a Chwarae Teg Cymdeithas Bensiwn y Glowyr y DU yn 2017, gan alw i aildrafod y trefniant i rannu unrhyw arian dros ben 50:50 rhwng y cyn-lowyr a Llywodraeth y DU. Er gwaethaf galw am Ddadl Seneddol, cafodd y mater ei wneud yn destun ymchwiliad Pwyllgor Dethol.

Nawr, mae'r adroddiad BEIS a gyhoeddwyd yn ddiweddar wedi nodi y dylid adolygu'r trefniant yma i rannu'r arian dros ben a sefydlu system decach yn ei le sy'n gweld y rhai sy'n derbyn y pensiwn yn cael "canran fwy realistig o unrhyw arian dros ben."

Mae'r adroddiad yn cydnabod nifer o broblemau arwyddocaol gyda chanlyniad trafodaethau 1994, gan gynnwys methiant y Llywodraeth i gyflawni diwydrwydd dyladwy ac absenoldeb cyngor actiwaraid. Mae hyn wedi arwain at Lywodraeth San Steffan yn derbyn dros £4 biliwn o'r trefniant, a'r disgwyl yw y bydd yn derbyn £1.9 biliwn pellach. Mae'r elw sylweddol yma wedi'i wneud heb i Lywodraeth San Steffan dalu ceiniog i'r cynllun.

Dylid chwilio am drefniant newydd ar frys, ac mae'r Cyngor yma'n cefnogi'r model argymelledig sy'n cael ei gynnig yn adroddiad BEIS. Mae'r model yn cynnwys y manylion canlynol:

- Fydd ond gan Lywodraeth San Steffan hawl i ran o'r arian dros ben os bydd diffyg arian yn y Cynllun ac os bydd raid i'r Llywodraeth ei ariannu. Byddai hyn wedyn yn rhoi hawl i 50% o'r arian dros ben hyd at gyfanswm gwerth yr arian sydd wedi'i ddarparu i bontio unrhyw ddiffyg yn y dyfodol.
- Dylai Llywodraeth San Steffan hefyd ildio'i hawl i Gronfa Wrth Gefn y Buddsoddiad a throsglwyddo'r gronfa £1.2 biliwn i gyn-lowyr er mwyn cynnig cynnydd ariannol iddyn nhw yn syth.

Felly mae'r Cyngor yma'n penderfynu y dylai Arweinydd y Cyngor ysgrifennu at y Prif Weinidog, Canghellor y Trysorlys a'r Gweinidog Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol i ddangos cefnogaeth y Cyngor i argymhellion adroddiad BEIS ac i annog Llywodraeth San Steffan i newid y trefniant annheg a chyflwyno setliad teg sy'n seiliedig ar gyngor actiwaraid ac sy'n canolbwyntio ar fudd gorau derbynwyr y pensiwn.

ITEM 12. MATERION BRYS

Trafod unrhyw faterion sydd, yn ôl doethineb y Cadeirydd, yn faterion brys yng ngoleuni amgylchiadau arbennig.

**Cyfarwyddwr Materion Cyfathrebu a Phennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau
Llywodraethol**

At: Pob Aelod o'r Cyngor